

Kjære Lyngen menighet.

Det har vært godt og interessant å være på visitas hos dere denne uka. Sammen med mitt følge, prost Svann Arne Nilsen og rådgiver Ivar Jarle Eliassen, har jeg blitt tatt imot på en varm og gjestfri måte overalt. Jeg har møtt ansatte og frivillige, unge og eldre og setter stor pris på den åpenhet og omsorg jeg har opplevd.

Ordet «biskop» kommer fra gresk og betyr «se til» eller «ha oppmerksomhet mot». Når biskopen kommer på visitas, skal han se menighetens arbeid i det lokalsamfunnet menigheten er en del av. Selv om det er et visst element av kontroll i en bispevisitas så kommer jeg først og fremst for å se om evangeliet har rikelig plass og hvordan dere, i den lokale menighet her i Lyngen, har det. Jeg kommer for å se, gi akt på og anerkjenne det viktige arbeidet som drives av ansatte og frivillige i menigheten.

Som biskop har jeg ansvar for å ha tilsyn med menigheten og de ansatte, særlig de i vigslede stillinger. En visitas viser kirkas enhet. Lyngen menighet står ikke alene. Dere er en del av en større helhet i Nord-Troms prosti, Nord-Hålogaland bispedømme, i Den norske kirke og i den verdensvide kirke.

En visitas er et besøk i menighetene. I løpet av en kort uke får vi se et konsentrat av menighetens arbeid. Vi kommer nær hverandre gjennom nattverdfellesskap og gudstjenestefeiring. Ikke minst får vi mulighet til å se hverandre, snakke med hverandre og bli bedre kjent. Dette skaper en god arena for å tenke sammen om hvordan menigheten skal arbeide videre, hvilke utfordringer som fins og hvilke veivalg som kan gjøres. Gjennom visitasen ønsker jeg å støtte, inspirere, utfordre og veilede menighetene og de ansatte slik at vi sammen kan gjøre Jesus Kristus tydeligere for alle som bor her.

Det er ni år siden siste visitas i Lyngen. Mye har endret seg siden den gang, både i kirka og i samfunnet. Noe av dette vil jeg komme tilbake til.

Inntrykk fra visitasen

Jeg har det bestemte inntrykk av at det meste er på stell i Lyngen sogn. Det gjelder både økonomi, planer for og vedlikehold av kirken og stell av kirkegårder. Kommunen har bidratt med ekstrabevilgninger til vedlikeholdet av Lyngen kirke, dette smykkeskrinet av en kirke, som skal feires med stort jubileum om få år. Dette er et eksempel på at det store fellesskapet i Lyngen vet å verdsette tradisjonene, kulturen og den virksomheten som drives av stab og menighetsråd sammen med frivillige. Det er et umistelig gode å ha et godt forhold til kommune og kommuneledelse. Økonomien er likevel, som mange andre steder, anstrengt. Til drift har menigheten reelt vært nødt til å skjære ned gjennom de siste årene.

Dessuten kjenner jeg til, og har fått fornyet innsikt i, at Den luthersk læstadianske menighet har en omfattende virksomhet i Lyngen. Jeg sier ofte at kirken i vårt bispedømme står på skuldrene til læstadianismen. Dette gjelder ikke minst her i Lyngen hvor læstadianismen setter et stort og tungt fotavtrykk i samfunnslivet. Denne tradisjonen er fortsatt viktig og må forvaltes i møte med nye tider med klokskap. Her vil jeg spesielt nevne den store kontaktflaten bevegelsen har med barn og unge, et ustrakt og regelmessig barne- og ungdomsarbeid som fører tradisjonene,

kristendomskunnskapen og troen til nye slektledd. Det arbeidet er trosopplæring av godt gammelt merke som menighetens trosopplæring kan hente impulser fra.

Hvilke møter har vi hatt under visitasen?

Visitasen begynte med en svært velsmakende lunsj laget av stabens egne folk av lokale råvarer. Starten ble som resten -- en festreise.

Deretter hadde vi møte med de ansatte. Lyngen menighet har en stab som består av kompetente og motiverte folk, under god ledelse av kirkeverge Lill Beate Skogvang. De er fleksible og kreative og de løfter flokk. Jeg utfordret hver enkelt av dem til å si noe om hva som er positivt med å jobbe i Lyngen menighet og noe som utfordrer. Det var lett å oppfatte at dette var mennesker som brenner for sitt virke og at de ser sin tjeneste som en viktig del av menighetens samlede virksomhet. De fortalte villig og med glede om alt det positive de selv opplever, sammen med hverandre og med frivillige forøvrig. Utfordringen ligger, i følge samtlige fellesrådsansatte, i at ingen av dem har fulle stillinger, og de rekker ikke over alt de skal og bør gjøre innenfor den tid de har til rådighet. På den måten kan det bli mye gratisarbeid. De ansattes ønske er derfor at stillingene må opp på et høyere nivå. Et annet alternativ kan også være at kirkevergen og de ansatte, i samråd med menighetsrådet, forsøker å bidra til god utnyttelse av stillingsressursene og så konkludere med at så langt rekker vi, - og ikke lengre. Å leve med følelsen av ikke å strekke til og å bruke av fritiden til å utføre de oppgavene som ligger på en, kan virke demotiverende og tappende over tid. Det må forhindres.

Staben har regelmessige stabsmøter hvor de planlegger og evaluerer. Det er svært viktig med denne regelmessigheten for å rydde av veien forhold som kan vokse til problemer, og for at terskelen for å ta opp ting i fellesskapet, ikke blir for høy.

En faktor for trivsel på arbeidsplassen er å ha følelsen av å lykkes med det man har ansvar for. Med enkle midler skaper dere hverdagshygge og trivsel. Det var også med glede jeg registrerte at hele staben deltok på Stiftsdagene i høst, et arrangement for alle kirkelige ansatte i bispedømme. Å delta på samlinger der staben som helhet kan få faglig og åndelig påfyll er utrolig viktig.

Jeg merket meg også stabens unisone utsagn om Rolf Magne Hansen, menighetsrådets leder, hans tilstedeværelse og engasjement for dem og for den virksomheten de driver. Siden 2007 har han, med unntak av ett år, ledet rådet – en imponerende innsats. Rolf Magne fortjener ros og stor takk.

Så hadde vi møte med menighetsrådet. Også her ble jeg glad for og imponert over medlemmenes engasjement og syn for sitt oppdrag. Både enkeltvis og som kollegium/råd ga de uttrykk for en positiv holdning, at de har et stort hjerte for kirken. Og her er flere som har vært med i rådet i mange år!

Etter en svært velsmakende middag, hvor hovedingrediensen var Lyngenslam, dro vi til Selnes kapell. Jeg var der for knappe tre år siden på jubileumsfeiring for kapellet og det var derfor svært hyggelig å komme tilbake. Der forrettet sokneprest Torbjørn Fink en fin kveldsgudstjeneste hvor vi var 27 deltakere i alderen fire år til godt over pensjonsalderen. Den fulltonende salmesangen vitnet om et godt fellesskap. Det var fint å komme sammen og feire nattverd i Selnes kapell og gudstjenesten ble en sterk og god opplevelse, der soknepresten minnet oss på de grunnleggende saker i troen,

og den vei Jesus måtte gå for vår skyld. Samtidig hadde vi med oss det alvorlige bakteppet med krig i Europa. Vi ba for fred, for de som rammes av krigen, og om at de som har makt må søke fredens vei. Mange tente også lys i globen.

Jeg la også med interesse merke til at kantor Peter Vang framførte musikk i gudstjenesten komponert av sognets egen komponist, Aksel Berg, Ullsfjordingen som hadde sitt virke som lærer og organist i kommunen. Musikken klang fint og friskt framført på et gammelt og velklingende trøorgel som Aksel Berg sannsynligvis har traktert selv. Dette sier noe vesentlig om kultur og lange linjer. Jeg fikk avslutte gudstjenesten med å hilse menigheten og lyse velsignelsen på både norsk, nord-samisk og kvensk. Alt dette er både verdig og rett da hele Lyngen jo er en del av området der de tre stammer fortsatt møtes. Etter gudstjenesten ble vi invitert på en fantastisk kirkekaffe i «Øvre sal» hvor «alle kjerringene i bygda», -som det ble sagt, hadde bidratt til festbordet.

Torsdag opprart med strålende vintervær da vi begynte med fagmøte i menighetshuset. Kantor holdt et engasjerende og motiverende foredrag hvor han trakk de lange linjer, helt fra 1. Mosebok, om kirkemusikken og dens betydning for menighetslivet helt fram til i dag. Kirkens nye orgel, som riktignok ennå ikke er helt ferdig, er et eksempel på offensiv tenkning på dette området. Den investeringen forplikter Lyngen menighet. Dere må løfte fram kirkemusikken som bærer av tradisjoner og kultur som i seg selv er bærer av evangeliet. Det fører oss og nye slektledd inn i tradisjonen hvor «den nye sangen», sangen om nåden, bærer fellesskapet.

Med utgangspunkt i den ærverdige og unike kirken, kan man gjennom kreativitet og samarbeid kanskje skape arenaer i skjæringspunktet mellom kirke og kultur. En aktiv satsing her kan føre til at kirken appellerer til enda flere lyngsværinger. Det kan i seg selv være en satsing som også vil trekke tilreisende turister til kirken.

Kirkemusikken er ikke en luksus, men en grunnleggende bærebjelke under kirken. Den er ikke underholdningen eller innpakningen, den er bærer av Guds ord, av evangeliet og en sentral del av vår felles kultur og tradisjon.

Ettermiddagsprogrammet torsdag besto av deltagelse ved Kirkeklubben i Lyngen kirke. Vel tretti personer møtte opp. Under mer normale forhold, når pandemien er over, er det grunn til å tro at til og med enda flere kan samles. Menighetsarbeider Kari Berglund ledet samlinga med sikker hånd. Høydepunktet var da hver enkelt ble invitert fram i koret for å tenne lys mens det ble bedt en bønn med navns nevning. Kirkeklubben i Lyngen er et fyrtårn i Nord-Hålogaland når det gjelder inkluderende kirkeliv. Å oppleve å få legge seg og sitt i Guds hender, hver dag, slik Jorunn som ledet bønnen sa, er en stor nåde. Det opplevde jeg veldig nært og fint der jeg satt på andre benk og tok del i bønnestunda. Jeg registrerte også at deltagerne følte seg hjemme i kirka, og utstrålte glede over å være der og i fellesskapet.

Menigheten skal ha stor kredit for dette arbeidet, så vidt jeg vet, den største kirkeklubben i sitt slag i hele bispedømmet. Det er imponerende, i en forholdsvis liten kommune som Lyngen. Uten tilrettelegging og hjelp fra boligene hvor mange av kirkeklubbens medlemmer bor, hadde ikke dette vært mulig å få til. Jeg vil rette en stor takk til kommunen som legger til rette for dette. Det er helt i tråd med

bestemmelsene for at hver enkelt, også i offentlig omsorg, har rett til å utfolde sitt trosliv.

Kvelden ble avsluttet i kirkemusikkens tegn da vi fikk delta på «Salmekveld med orgelbrus». Selv om orgelet altså ikke er helt ferdigstilt enda, fikk vi høre det i all sin prakt i orgelmusikk fra Bachs tid og helt opp til vår tid. Vi fikk også bekreftet at dette er et svært anvendelig instrument da vi sang kjente og kjære salmer til svært variert bruk av orgelet, fra den stille susen til fullt orgelbrus.

Fredag begynte vi med bedriftsbesøk hos Cinderella på Furuflaten. Bedriftens slagord kalte både på ettertanke og smil: «When nature calls», når naturen kaller!

Vi fikk en grundig orientering om denne unike hjørnesteinsbedriften som er kjent for sine produkter, forbrenningstoalletet, over hele verden. Dette visste jeg for så vidt fra før. Det jeg ikke var like klar over var bedriftens filosofi som er verdibasert der fundamentet er omsorg for medarbeidere, bærekraftig bruk av råvarer, produkter som skåner miljøet der de brukes, og som gir verdighet og trygghet til de som bruker dem. Det var en vekker for meg. Dette er helt i tråd med grunntanken om forvalteransvar og nestekjærlighet som er en helt sentral del av kirken og kirkens budskap. Kanskje kan vi i kirken ha godt av å tenke over om Cinderellas filosofi kan ha overføringsverdi til kirkelige forhold?

På vei til Lyngseidet besøkte vi Knøttelia barnehage. Der ble vi møtt av glade, fornøyde og våte barn som drev en utstrakt vannlek i det milde marsværet der snøen fra taket smeltet og rant. Rundt bålpanna, med bålcaffe i koppen og med Mariekjeks til, fikk vi også innsikt i den viktige erkjennelsen som ligger i barnehagens slagord: «En god barndom varer livet ut». Barna er vår framtid. At de gis gode og trygge oppvekstvilkår sammen med trygge og kompetente voksne som gir av seg selv, er en bærebjelke under samfunnet vi hele tiden bygger.

Veien fra barnehagen gikk til Lyngen rådhus hvor ordfører Dan-Håvard Johnsen og teknisk sjef, Kåre Fjellstad, tok imot oss.

Vi fikk en god samtale om forholdet mellom kirke og kommune. Ordføreren understreket at kirken står sterkt og bidrar godt i Lyngensamfunnet, med stor aktivitet for barn, unge og eldre. Dette er også et resultat av godt samarbeid og forhold mellom kirken og kommunen. Lyngen kommune har bidratt godt med investeringsmidler, spesielt til vedlikehold av Lyngen kirke og til det nye orgelet. Dette er absolutte forutsetninger for å drive menighetens arbeid. Det er grunn til å uttrykke takknemlighet for at kirken, over år, har fått budsjett som har vært til å leve med selv om driftsbudsjettet selvfølgelig kunne vært større.

Jeg har godt håp om at Lyngen menighets virksomhet vil avspeile samtalen med kommunens ledelse og at det blir lagt til rette for nye aktiviteter som åpen kirke om sommeren med mulighet for lystening, og kanskje til og med kirkeguide. Makter man å legge til rette for mer aktiv bruk av kirken, kan det oppnås synergieffekter der kirke, kultur og historie møtes. En slik effekt skal ikke undervurderes.

Fredag ettermiddag besøkte vi Lenangen omsorg, og hadde en fin andaktsstund der – ledet av prost Svern Arne Nielsen. Det var fint å snakke med beboere som kan bo i sitt nærmiljø også når helsa begynner å svikte.

Så kulminerte visitasen med at vi fikk feire gudstjeneste sammen i dag. Den gleden jeg opplevde ved å samles i Lyngens perle, Lyngen kirke, sammen dere, med barn, unge, voksne og gamle om Ord og sakrament, var en opplevelse. Å komme sammen rundt nattverdbordet og formidle nåde, syndenes forlatelse, håp og glede hvor slekt etter slekt har gjort det før oss, setter det hele i et perspektiv. Takk til Lyngen kirkes barnekor, Lyngen kirke og bygdekor for deres flotte bidrag, det var med å skape en flott gudstjeneste. Og takk til sokneprest og kantor som har planlagt og ledet gudstjenesten. Det ble et verdig punktum for gode og begivenhetsrike dager i Lyngen menighet.

Utfordringer

Hovedinntrykket er at det drives godt her i Lyngen menighet med de ressurser som er til rådighet. Jeg vil likevel gi dere noen utfordringer.

1. Jeg har skrevet et brev til samtlige menigheter i bispedømmet hvor jeg påpeker at det skal brukes samisk språk og andre samiske kulturmarkører i alle gudstjenester. Det må innarbeides og ligge fast. Det normale skal være at enhver gudstjeneste skal ha et eller flere elementer som gjør at gudstjenesten reflekterer at dette stedet er en del av et område og en kultur hvor samiske tradisjoner er dypt innvevd i samfunn og kultur. I tillegg til at liturgiske ledd, som nådehilsen og velsignelsen framføres på samisk, går det fint an å synge på samisk. Dessuten kan man bruke gjenstander som reflekterer samiske håndverkstradisjoner. Det samiske flagget, et samisk sjal over lesepulten når det passer, er eksempler på noe som visuelt gir et inntrykk av den samiske kulturen som Lyngen også er en del av.

Jeg tenker også at tradisjonen med årlige samiske gudstjenester, som på Flokkmanns tid, godt kan hentes fram igjen. Vi har en egen samisk rådgiver ved bispedømmekontoret som mer enn gjerne kommer og bidrar, både med innlæring av samisk språkbruk og som tilrettelegger ved gjennomføring av gudstjenester.

Lyngen er, som tidligere nevnt, preget av de tre stammers møte. Her har også det kvenske uttrykket sin plass. Både språk, kultur og tradisjon var vesentlig mer tydelig for noen generasjoner siden enn nå. Dette preger oss imidlertid fremdeles, både som individer og fellesskap, selv om vi ikke til daglig er så oppmerksom på det. Det er en voksende interesse også for det kvenske på mange områder i samfunnet, også i kirken. Jeg vil oppfordre dere til en kreativ prosess om hvordan også kvensk språk, musikk og tradisjon kan markeres i gudstjenestene.

Bruk av samiske og kvenske uttrykk vil styrke menigheten og kirken og åpne opp for et mer mangfoldig uttrykk og inkludere flere.

2. Jeg vil også anbefale å etablere et misjonsprosjekt for menigheten. Misjonen springer ut av Jesu ord om å gå ut til alle folkeslag og forkynne evangeliet og erkjennelsen av at «vi ikke kan la være å tale om det vi har sett og hørt». Et misjonsprosjekt, hvor menigheten får høre om og se resultatet av det dere bidrar med av gaver, forbønn og interesse, kan skape en dynamikk og fornyet engasjement. Et misjonsprosjekt kan også være knyttet til diakonalt arbeid. Vi

har en rådgiver for misjon også bispekontoret. Der er det mulig å henvende seg for å få hjelp og råd om veien videre.

3. Så noen ord om Kirkeklubben. Jeg har allerede gitt anerkjennelse for dette viktige og fine arbeidet. Jeg vil oppfordre dere til å involvere kirkeklubben også i vanlige gudstjenester på søndagene. Hva om man en til to ganger i semesteret knyttet kirkeklubben direkte til kommende søndags gudstjeneste. Her kan flere av de praktiske oppgavene i gudstjenesten ivaretas av kirkeklubbens medlemmer. Eksempel på det er å bære korset i prosesjonen, assistere ved dåp, lese tekster og be bønner. Det er mange ministrantoppgaver, som vi kaller det, som kan utføres på denne måten. Det vil også styrke felleskapet.
4. For ni år siden omtalte biskopen behov for å øke kantorstillingen. Jeg forstår det slik at kantorstillingen skal lyses ut på nytt nå. Når dere nå har anskaffet et nytt orgel så forventes det at det legges til rette for å hente inne en kompetent person til å lede den kirkemusikalske virksomheten og utnytte det nye orgelets muligheter. Full kantorstilling er det optimale. Nå som Peter Vang har arbeidet her snart et år, har dere fått erfare hva en kompetent kantor kan bety og hvilke muligheter som ligger i det nye orgelet. Jeg vil oppfordre menigheten til å vise oppfinnsomhet for å fylle stillingen med oppgaver og innhold og vurdere hvilke tiltak som både kan fylle opp stillingen og som kanskje kan gi supplerende inntekter til finansieringen av dette.

I denne sammenheng vil jeg nevne at det finnes søkbare prosjektmidler til forskjellige tiltak i bispedømmet. Vær om dere og hold dere orientert om hvilke midler som er til fordeling og tenk kreativt om hvordan dere kan gjøre bruk av dette, også for å styrke kirkemusikkfeltet. Kontakt gjerne bispedømmekontoret om råd og veiledning i prosessen.

Endelig vil jeg si til dere alle. Gjør som de gjør i staben: «Tal vel om hverandre»! Det gjør noe med oss! På den måten får vi en erfaring av å se på hverandre med vennlighet og blir omfattet av vennlighet. Det styrker felleskapet og bidrar på den veien vi alle vandrer og vi hjelper hverandre fram mot det evige liv.

Avslutning

Det er ni år siden siste visitas i Lyngen sokn. Trolig går det omtrent like lang tid til neste gang. Prosten har i oppgave å følge opp de utfordringene som visitasen har pekt på, i samarbeid med menighetsråd og ansatte. Prosten skal i løpet av det første året gjøre et oppfølgingsbesøk i soknene, og rapportere tilbake til biskopen om dette.

Jeg vil rette en stor takk til soknepresten, menighetsråd, de øvrige ansatte i menigheten, og prosten, for god tilrettelegging av visitasen. Tusen takk for all åpenhet og gjestfrihet som vi er blitt møtt med og takk for alt dere legger ned av tid og krefter i arbeidet deres.

Til slutt: Takk til dere som er med i menighetsarbeidet gjennom frivillig innsats på ulike områder. Dere gjør en stor tjeneste, og dere er med å legge til rette for at mennesker kan kjenne seg velkommen i felleskapet. Takk for at dere står trofast på for Lyngen menighet.

Jeg ønsker dere alt godt og Guds velsignelse over liv og tjeneste.